

Једна од предности особа “плаве крви”, а поготово оних које поврх титуле барон/ица, гроф/ица итд., имају још и предикат ЊКВ (па макар “само” Височанство) је да, када премину, породица и наследници не морају баш обавезно да се излажу још и трошковима за издавање читуља, као што је то случај код обичних смртника. Канцеларија наследника изда саопштење за штампу, новинске агенције га преузму, а штампа изда пригодан чланак. Тако се десило и недавно код нас. Или...? Најстарије новине на Балкану, “Политика” је 12. овог месеца (на основу информације добијене од Танјуга) објавила следећи чланак поводом смрти једне принцезе Карађорђевић:

Преминула принцеза Марија Јелисавета Карађорђевић-Јусупов

Принцеза Марија Јелисавета Карађорђевић-Јусупов, унука принца Ђорђа Карађорђевића и кћера принцезе Јелене Карађорђевић, преминула је у Лоану 77. година живота, саопштено је јуче из канцеларије њеног унука, грофа Каса-Хуњади.

У саопштењу се наводи да је принцеза рођена у Београду 1932. године, где је и живела до Другог светског рата када је емигрирала у Лондон са осталим члановима краљевске породице.

После смрти свог оца Феликса Феликсовича Јусупова 1945. године прешла је са својим родитељима у Виену. Принцеза се више пута удавала, први пут 1948. године и то за принца Монтеана, да би се после четири године развела, а за време другог брака са Бурханом Асфандијаром, турским дипломатом, живела је у Истанбулу. У Велику Британију емигрирала је 1950. године када се и удала

за лорда Алекса Стратфорд Каннингем-Раса са којим је добила кћерку Сау, 1958. године. Развела се исте године, након чега се преселила у Париз.

У француској пресови пише да је историјске књиге и биографске приче, а половином шездесетих година 20. века почела је да путује по Африци и Блиском истоку.

У Тексасу, 1964. године, принцеза је упознала свог следећег супруга Антона Фона у Дауна са којим је годину дана касније добила кћерку Ерику. Пар је живео у Тексасу до 1979. године када се породица преселила у Швајцарску где је 1984. године Антон преминуо. Принцеза се 2000. године повукла из јавног живота и купила кућу у Београду у којој је проводила већину времена. Децембра прошле године смештена је у болницу у Лоану у Швајцарској где је и преминула.

Танјуг

Морам признати да сам био изненађен, да баш не кажем: затечен. О њој, њеном животу и делима (јер – по том чланку: “... писала је историјске књиге и биографске приче...”) никада ништа нисам чуо, што је несумњиво био мој велики пропуст, па се овим трудим да га надокнадим – а она још је од 2000. г. и живела у Београду! Леле! Одмах сам погледао електронске каталоге централних библиотека у Београду, Паризу (тамо је писала и објављивала књиге?), Лондону и Вашингтону. Нигде ништа – ни под “Карађорђевић”, ни под “Јусупов”! Стварно, културна срамота – а још неки људи причају да су то добре библиотеке?!

Шта да се ради; на основу података о пореклу, потражићемо је у породичним стаблима Карађорђевића и Јусупових (јер, како у чланку пише, те податке је саопштила канцеларија њеног унука, грофа Каса-Хуњади). Дакле: по њима, покојна принцеза Марија Јелисавета је кћер принцезе Јелене Карађорђевић и унука принца Ђорђа Карађорђевића. Сад – на страну то што у Србији (бар званично) није било титула принц/принцеза, него кнез/кнегиња/ краљевић (али, мода је мода и тренд је тренд). Добро, сада даље: отац – Феликс Феликсович Јусупов, умро 1945. године. Ни на једном од приступачних сајтова Дома, или породице Карађорђевић, у породичном стаблу нема принцезе Марије Јелисавете. Нема ни њене мајке, Јелене (кћери принца Ђорђа Карађорђевића – према чланку у “Политици”). Нема ни података о браку неког из

Пише: Василије Клефтакис
понедељак, 18 јануар 2010 17:40

породице Карађорђевић са неким од Јусупових. Можда је по среди нека грешка у новинском чланку? Један мој пријатељ који се разуме у генеалогiju и историју (али жели да остане анониман) понудио ми је помоћ. Захвално сам је прихватио, а он се обратио писмом Двору у Београду с молбом за разјашњење нејасноћа у породичном стаблу Карађорђевића (нажалост, уопште се нису удостојили да му било шта одговоре – а то би, чини се, ипак требало да их се тиче). Обратио се и агенцији Танјуг са молбом за добијање података на основу којих су емитовали вест. На срећу, Танјуг је био комуникативнији од Двора и љубазно и брзо је доставио те податке. Из њих произлази да је унук пок. принцезе (гроф Каса-Хуњади) Танјугу послао допис о њеној смрти. Тај допис је писан на некој врсти “пиџин-инглиша” [\[1\]](#). Чудно да им то није пало у очи. У дугом списку ожалостњене породице, унук наводи између осталих и њену сестру: “Her Royal Highness Marina, Princess of The Netherlands”, као и своје име, али сасвим скромно: “Gabriel Constantin, Count of Kasa-Hunyady”. То је већ нешто. Породично стабло холандске династије Орање Насау (Oranje Nassau) је врло разгранато, али, авај, напори да се у њему пронађе “покојничина сестра” – „Her Royal Highness Marina, Princess of The Netherlands“ нису уродили плодом! Иначе, по подацима са покојничиног сајта (о коме ће мало касније бити речи), њена сестра, принцеза Марина (1934-1993) наводи се као супруга Његове висости Вилема, принца од Холандије. Он заиста постоји, рођен је 1967, и у тренутку њене смрти би имао 24 године, а она би била чак 4 године старија од његове мајке(?!). Чим ње нема у породичном стаблу, мора да је то био неки тајни брак? Бивају такве ствари, бивају, у богатим династичким скривеним тајнама....Или... Најзад, на срећу, он – Gabriel Constantin Zvonimir Maria Italo Reza Graf von Kasa-Hunyady, чија Канцеларија је Танјугу доставила трагичну вест, постоји као име на Интернету

[\[2\]](#)

. Његови подаци се налазе у Wikibin-у(како сами за себе кажу – корпи за отпатке „Википедије“). У истој категорији се налазе и подаци о пок. принцези

[\[3\]](#)

. Ипак, не треба губити наду: у обавештењу које је мој пријатељ добио од Танјуга налази се још један линк – директно о самој принцези

[\[4\]](#)

, и то чак са њеном фотографијом:

*H.R. Princess Marina, Princess of The Netherlands
Princess of The Netherlands - Elton
- Royal Photo -*

Истина, ту су три даме – али која је од њих права? И - да није она (била?) нечији аватар? Добро питање за неки квиз о “плавој крви”. Да распишемо награду?

Из података које је о покојници пружио гроф Каса-Хуњади, као и података на сајтовима, добија се нешто јаснија (?) слика о прецима принцезе:

„Her father was HH Prince Felix Felixovich Youssouпов (son of HH Prince Felix Youssouпов and HH Princess Irina of Russia, the tsar's niece), and her mother was HRH Ileana Karageorgevich, Princess of Yugoslavia and Serbia (daughter of Crown Prince George of Yugoslavia and Radmila Radonjic)“

She grow up in Serbia, but after the II. World War the royal family was moved to London. The princess lived with her grandparents, Irina and Felix, because her father was died on 1945, and the mother, Princess Ileana was staying in Paris.

[Превод (дословни, са грешкама у језику):

„Њен отац је био ЊВ принц Феликс Феликсович Јусупов (син ЊВ принца Феликса Јусупова и ЊВ принцезе Ирине од Русије, цареве нећаке), а мајка је била ЊКВ Илеана Карађорђевић, принцеза од Југославије и Србије (кћи Престолонаследника Ђорђа од Југославије и Радмиле Радоњић)“

Она расте у Србији, али после II Светског рата краљевска породица је била пресељена у Лондон. Принцеза је живела са својим бабом и дедом, Ирином и Феликсом, јер њен отац је био умрет на 1945, а мајка, принцеза Илеана је боравила у Паризу.“]

Одатле би, дакле, произлазило следеће:

Деда и баба по мајци:

- деда: Престолонаследник Краљевине Југославије, принц Ђорђе Карађорђевић (1)

- баба: Радмила Радоњић (2)

Деда и баба по оцу:

- деда: кнез Феликс Јусупов (3)

- баба: кнегиња Ирина Романов (4)

Родитељи:

- отац: кнез Феликс Феликсович Јусупов (5)

- мајка: ЊКВ Илеана Карађорђевић, принцеза од Југославије и Србије (6)

Сада би, најзад, све требало да буде јасно (само када не би било још мутније):

1. Краљевић Ђорђе Карађорђевић није могао бити престолонаследник Југославије, јер се престолонаслеђа Србије одрекао пре Великог рата (1909) – када Југославија још није ни постојала;

2. (Кнегиња – по браку) Радмила Радоњић удала се за краљевића Ђорђа после Другог светског рата (1947) и у браку нису имали деце;

3. Кнез Феликс Феликсович Јусупов (1887-1967), један од убица Распућина, заиста је био ожењен са

4. Кнегињом Ирином Романов, али – имали су само једно дете (кћер). Сина нису имали, тако да се

5. “Кнез Феликс Феликсович Јусупов“, мада је, по подацима датим Танјугу, умро 1945 – никада се није ни родио, бар према расположивим подацима. Према томе, лица наведена под 3. и 4. нису – и поред најбоље воље, могла бити покојничини баба и деда.

6. “ЊКВ Илеана Карађорђевић, принцеза од Југославије и Србије“, мати покојничина није могла бити кћер лица наведених под 1. и 2, јер они – по расположивим подацима, нису уопште имали деце.

Из свега произлази да “преминула принцеза Марија Јелисавета Карађорђевић Јусупов“, рођена у Београду(?), 1932. г. (?), упркос сјајним титулама којима се китила (наводимо на енглеском, без превода):

- * HH Princess Youssouпов
- * HRH Princess of Serbia
- * The Honourable Countess Haugwitz-Hardenberg-Rewentlow
- * The Honourable Madame Belge
- * HH Princess Mdvani
- * The Honourable Lady Cunningham-Reid
- * The Honourable Countess Daun
- * HSH Countess Sumarokov-Elston

никако није могла бити ни унука, ни кћер лица која се наводе.

Истражујући ово питање и пишући о њему, никако се нисам могао ослободити помисли: на шта ме све ово подсећа? То ме је дуго мучило, и сад се сетих: не баш тако давно (средином 1990-их година) било је у јавности доста говора о неком (сада покојном) “принцу Долгоруком-Немањићу-Лазаревићу“, и новине су писале о њему. На крају је испало... али, не разбијајмо илузије. Историја се понавља.... а изгледа да ће се још и понављати.

Сада, окренимо лист и почнимо да се мало озбиљније питамо: Шта је ово? Ко ме и зашто је требало да заподене ову заврзламу (виц, шалу, или кад смо већ код енглеског: hoax)?

Без обзира на њихове мотиве, да је ово “патка“ – јесте, и то масна, али не “новинарска патка“, него посебна варијанта: “патка за новинаре“! Како су се једна новинска агенција (Танјуг) која претендује на поузданост и озбиљност и “најстарији дневни лист на Балкану“ (“Политика“) упецали на мамац таквог јадног квалитета? Е, то треба они да знају – а ако имају воље, времена и самокритичности, можда и да нам објасне?

[1] Искварени енглески језик.

[2] <http://wikibin.org/articles/gabriel-constantin-von-kasa-hunyady-3.html>

[3] <http://wikibin.org/articles/marija-jelizaveta-yusupova.html>

[4] http://www.royalhonor.com/members/Princess_Marija.htm